

הודו לאל השמים / תהילים פרק קל"ו

שאל יונתן וינגורט

ישנם במזמור שני חלקי הודאה מרכזיים: החלק הראשון (הודאה "לא-ל השמים") מורכב מארבעה בתים בני שלושה פסוקים העוסקים בגדלות ה', בבריאת העולם והמאורות וביציאת מצרים, ואילו החלק השני (הודאה "לנותן לחם לכל בשר") כולל שלושה בתים בני ארבעה פסוקים המודים על קריעת ים סוף, הניצחון על מלכי האמורי וירושת הארץ.

(א) הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו.	כי לעולם חסדו.
(ב) הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו.	(י) למכה מצרים בכבודיהם כי לעולם חסדו.
(ג) הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו.	(יא) ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו.
(ד) לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו.	(יב) ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו.
(ה) לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו.	(יג) ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו.
(ו) לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו.	(יד) ונהעביר ישראל בתוכם כי לעולם חסדו.
(ז) לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו.	(טו) ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו.
(ח) את השמש למשלת ביום כי לעולם חסדו.	(טז) למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו.
(ט) את הירח ובוכבים למשלות בלילה	(יז) הודו לאל השמים כי לעולם חסדו.

העולם: לעשה נפלאות גדולות לבדו, כי לעולם חסדו. לעשה השמים בתבונה, כי לעולם חסדו. לרקע הארץ על המים, כי לעולם חסדו. (ג) הודאה לעושה המאורות: לעשה אורים גדלים, כי לעולם חסדו. את השמש למשלת ביום, כי לעולם חסדו. את הירח ובוכבים למשלות בלילה, כי לעולם חסדו. (ד) הודאה למוציא ישראל ממצרים: למכה מצרים בכבודיהם, כי לעולם חסדו. ויוצא ישראל מתוכם,

במזמור קלו יש עשרים וששה פסוקים, והמעייין יראה, שבחלק הראשון של המזמור כל שלשה פסוקים מצטרפים ביחד לבית אחד, וכך מקבלים אנו ארבעה בתים הבנויים משלשה פסוקים (ובסך הכל, 12 פסוקים): (א) הודאה לה' הגדול: הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו. הודו לאלהי האלהים, כי לעולם חסדו. הודו לאדני האדנים, כי לעולם חסדו. (ב) הודאה לבורא

שני הפסוקים האחרונים מצביעים על חלוקת המזמור לשניים: נתן לַחֵם לְכָל בֶּשֶׂר, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. הודו לַאֲלֵהֵם הַשָּׁמַיִם, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. ונראה, כי ארבעת הבתים הראשונים הם ההודאה לאֵל השמאים: הודאה לה' הגדול, בורא העולם, עושה המאורות, והמוציא את ישראל ממצרים. לעומת זאת שלשת הבתים הבאים הם ההודאה לנותן לחם לכל בשר: הודאה לגזור ים סוף ולמוליך עמו במדבר, למכה סיחון ועוג, ולמי שנתן לנו את הארץ לנחלה.

מה ההבדל בין המזמור שלנו למזמור הקודם לו?

ההבדל בין מזמור קלה למזמור קלו הוא בשאלה אם זהו "הלל" או "הודאה". הלל הוא שבח לה', שלא כולל פניה לה' באופן ישיר, אלא תיאור של ה'. וכך, במזמור קלה נאמר שהפניה היא לעבדי ה' "הַלְלוּ־יָהּ, הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה', הַלְלוּ עֲבָדֵי ה', שְׁעֲמַדִּים בְּבֵית ה', בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ". לעומת זאת, ההודאה היא פניה לה', ואכן – המשורר במזמור קלו מפרש מה אנו עושים בדיבורנו ומדוע עלינו להודות: "הודו לָהּ כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד".

כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.

החלק השני של המזמור כולל שלשה בתים, הבנויים מארבעה פסוקים (ובסך הכל, 12 פסוקים): (א) הודאה למוליך העם במדבר: לְגֹזֵר יַם סוּף לְגִזְרִים, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וְנָעַר פְּרִעָה וַחִילוֹ בַיָּם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בְּמִדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. (ב) הודאה על הכאת מלכי הגויים: לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וַיַּהַרְגַּ מְלָכִים אֲדִירִים, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. (ג) הודאה על ירושת הארץ ועל תקופת השופטים בארץ ישראל: וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. שְׁבִשְׁפָלְנוּ זָכַר לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וַיַּפְרֶקְנוּ מִצְרַיִנוּ, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וַיִּשׂ לַהֲעִיר, שֶׁהַפְּסוֹק "נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ" במזמור קלו מקביל לפסוק "נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ" במזמור קלה, והוא מתייחס למה שכתוב שם שה' עשה ניסים לא רק מול סיחון ועוג אלא "וּלְכָל מַמְלָכוֹת כְּנָעַן". כאשר נכנסים לארץ היתה התמודדות עם שפלותו של עם ישראל ועם הפריקה שלנו מן הצרים עלינו.

להאזנה לשיעור על פרק קל"ו:

peneyhamenora.com/tehilim/136

או חפשו באפליקציות הפודקאסטים

"שיעורים בספר תהילים"

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

